

New Day in Medicine
Новый День в Медицине

NDM

TIBBIYOTDA YANGI KUN

Ilmiy referativ, marifiy-ma'naviy jurnal

AVICENNA-MED.UZ

ISSN 2181-712X.
EiSSN 2181-2187

12 (74) 2024

Сопредседатели редакционной коллегии:

**Ш. Ж. ТЕШАЕВ,
А. Ш. РЕВИШВИЛИ**

Ред. коллегия:

М.И. АБДУЛЛАЕВ
А.А. АБДУМАЖИДОВ
Р.Б. АБДУЛЛАЕВ
Л.М. АБДУЛЛАЕВА
А.Ш. АБДУМАЖИДОВ
М.А. АБДУЛЛАЕВА
Х.А. АБДУМАДЖИДОВ
Б.З. АБДУСАМАТОВ
М.М. АКБАРОВ
Х.А. АКИЛОВ
М.М. АЛИЕВ
С.Ж. АМИНОВ
Ш.Э. АМОНОВ
Ш.М. АХМЕДОВ
Ю.М. АХМЕДОВ
С.М. АХМЕДОВА
Т.А. АСКАРОВ
М.А. АРТИКОВА
Ж.Б. БЕКНАЗАРОВ (главный редактор)
Е.А. БЕРДИЕВ
Б.Т. БУЗРУКОВ
Р.К. ДАДАБАЕВА
М.Н. ДАМИНОВА
К.А. ДЕХКОНОВ
Э.С. ДЖУМАБАЕВ
А.А. ДЖАЛИЛОВ
Н.Н. ЗОЛотова
А.Ш. ИНОЯТОВ
С. ИНДАМИНОВ
А.И. ИСКАНДАРОВ
А.С. ИЛЪЯСОВ
Э.Э. КОБИЛОВ
А.М. МАННАНОВ
Д.М. МУСАЕВА
Т.С. МУСАЕВ
М.Р. МИРЗОЕВА
Ф.Г. НАЗИРОВ
Н.А. НУРАЛИЕВА
Ф.С. ОРИПОВ
Б.Т. РАХИМОВ
Х.А. РАСУЛОВ
Ш.И. РУЗИЕВ
С.А. РУЗИБОВ
С.А. ГАФФОРОВ
С.Т. ШАТМАНОВ (Кыргызстан)
Ж.Б. САТТАРОВ
Б.Б. САФОВ (отв. редактор)
И.А. САТИВАЛДИЕВА
Ш.Т. САЛИМОВ
Д.И. ТУКСАНОВА
М.М. ТАДЖИЕВ
А.Ж. ХАМРАЕВ
Д.А. ХАСАНОВА
А.М. ШАМСИЕВ
А.К. ШАДМАНОВ
Н.Ж. ЭРМАТОВ
Б.Б. ЕРГАШЕВ
Н.Ш. ЕРГАШЕВ
И.Р. ЮЛДАШЕВ
Д.Х. ЮЛДАШЕВА
А.С. ЮСУПОВ
Ш.Ш. ЯРИКУЛОВ
М.Ш. ХАКИМОВ
Д.О. ИВАНОВ (Россия)
К.А. ЕГЕЗАРЯН (Россия)
DONG JINCHENG (Китай)
КУЗАКОВ В.Е. (Россия)
Я. МЕЙЕРНИК (Словакия)
В.А. МИТИШ (Россия)
В.И. ПРИМАКОВ (Беларусь)
О.В. ПЕШИКОВ (Россия)
А.А. ПОТАПОВ (Россия)
А.А. ТЕПЛОВ (Россия)
Т.Ш. ШАРМАНОВ (Казахстан)
А.А. ЩЕГОЛОВ (Россия)
С.Н. ГУСЕЙНОВА (Азербайджан)
Prof. Dr. KURBANHAN MUSLUMOV (Azerbaijan)
Prof. Dr. DENIZ UYAK (Germany)

ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН НОВЫЙ ДЕНЬ В МЕДИЦИНЕ NEW DAY IN MEDICINE

*Илмий-рефератив, маънавий-маърифий журнал
Научно-реферативный,
духовно-просветительский журнал*

УЧРЕДИТЕЛИ:

**БУХАРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ ИНСТИТУТ
ООО «ТИББИЁТДА ЯНГИ КУН»**

Национальный медицинский
исследовательский центр хирургии имени
А.В. Вишневского является генеральным
научно-практическим
консультантом редакции

Журнал был включен в список журнальных
изданий, рецензируемых Высшей
Аттестационной Комиссией
Республики Узбекистан
(Протокол № 201/03 от 30.12.2013 г.)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

М.М. АБДУРАХМАНОВ (Бухара)
Г.Ж. ЖАРЫЛКАСЫНОВА (Бухара)
А.Ш. ИНОЯТОВ (Ташкент)
Г.А. ИХТИЁРОВА (Бухара)
Ш.И. КАРИМОВ (Ташкент)
У.К. КАЮМОВ (Тошкент)
Ш.И. НАВРУЗОВА (Бухара)
А.А. НОСИРОВ (Ташкент)
А.Р. ОБЛОКУЛОВ (Бухара)
Б.Т. ОДИЛОВА (Ташкент)
Ш.Т. УРАКОВ (Бухара)

12 (74)

2024

ноябрь

www.bsmi.uz

<https://newdaymedicine.com> E:

ndmuz@mail.ru

Тел: +99890 8061882

УДК 614.86.01 (575.171

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАРНИНГ ШАХСИЙ АВТОМОБИЛЛАРГА ЭГАЛИК ҚИЛИШ ДИНАМИКАСИ

Жуманиёзов К.Й. Email: JumaniyozovK@mail.ru

Тошкент тиббиёт академияси Урганч филиали Ўзбекистон, Хоразм вилояти, Урганч шаҳри,
Ал-Хоразмий кўчаси 28-уй Тел: +998 (62) 224-84-84 E-mail: info@urgfiltma.uz

✓ Резюме

2012-2021 йиллар давомида республикамизнинг Самарқанд, Фарғона ва Хоразм вилоятларида автомобилга эга аҳоли сони, хусусий автомобиллар сонини вилоятлар аҳоли сонига, вилоятлардаги автомобиллар сонини республика аҳоли сонига ва вилоятлардаги автомобиллар сонини республикамиздаги жами автомобиллар сони билан солиштириш натижалари келтирилган. Йил сайин вилоятларда автомобилларга эга аҳоли сони ортиб бориши, республикада йўл транспорт ҳодисалари сонини ортишига олиб келишига сабаб бўлмоқда.

Калит сўзлари: Ўзбекистон аҳолиси, вилоят аҳоли сони, автомобилга эга аҳоли, автомобиллар сони

ДИНАМИКА ВЛАДЕНИЯ ЛИЧНЫМИ АВТОМОБИЛЯМИ ФИЗИЧЕСКИМИ ЛИЦАМИ

Жуманиёзов К.Й. Email: JumaniyozovK@mail.ru

Ургенчский филиал Ташкентской медицинской академии Узбекистан, Хорезмская область,
город Ургенч, улица Ал-Хорезми №28 Тел: +998 (62) 224-84-84 E-mail: info@urgfiltma.uz

✓ Резюме

Даны сравнительные результаты за 2012-2021 годы, частности количества населения владеющих автотранспортными средствами в Самаркандской, Ферганской и Хорезмской областях республики, соотношения количества населения имеющих автомобилей к количеству населения области, к численностью населения республики, а также к количеству автомобилей в регионах и общему количеству автомобилей в республики. С каждым годом количество владельцев автомобилей в регионах увеличивается, что приводит к увеличению количества дорожно-транспортных происшествий в республике.

Ключевые слова: население Узбекистана, население региона, численность автомобилей, количество автомобиле

DYNAMICS OF PRIVATE VEHICLE OWNERSHIP BY INDIVIDUALS

Jumaniyazov K.Y. Email: JumaniyozovK@mail.ru

Urgench branch of the Tashkent Medical Academy Uzbekistan, Khorezm region, Urgench city,
Al-Khorezmi street No. 28 Tel: +998 (62) 224-84-84 E-mail: info@urgfiltma.uz

✓ Resume

During the years 2012-2021, the results of comparing the number of people with cars in the Samarkand, Fergana and Khorezm regions of our republic, the number of private cars with the population of the regions, the number of cars in the regions with the population of the republic, and the number of cars in the regions with the total number of cars in our republic are presented. Year by year, the number of people owning cars in the regions increases, which leads to an increase in the number of road traffic accidents in the republic.

Key words: population of Uzbekistan, population of the region, population with cars, number of cars

Мавзунинг долзаблиги

Йиллар ўтиши сайин автотранспорт воситасига эга аҳоли сони ортиб бормоқда. Бу эса ўз навбатида йўл транспорт ҳодисаларининг сонини ҳам ортишига ҳам сабаб бўлмоқда. Йўл транспорт ҳодисалари эса ўз навбатида инсонлар танасининг оғир жароҳатларига ва эрта ўлимга олиб келмоқда. Республикамизда автоавариялар сонини камайтириш, оғир жароҳат ва эрта ўлимнинг сонини камайтиришга сабаб бўлади. Бу бугунги кундаги ечимини кутаётган энг долзарб муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

Статистика агентлигининг 2024 йилнинг 1 январ ҳолатига Ўзбекистонда жисмоний шахсларга тегишли бўлган автомобиллар сони 4 млн 20 минг 744 тани ташкил этди. Бир йил давомида кўрсаткич салкам 400 мингтага кўпайган (2023 йилнинг 1 январ ҳолатига 3 млн 637 минг 119 тани ташкил этганди). Аҳолига тегишли жами автотранспорт воситалари уларнинг турлари бўйича қуйидагича тақсимланган: енгил автомобиллар — 3 759 045 та (2023 йилда 3 396 520 та, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 362 минг 525 тага ёки 10,7 фоизга кўпайган, жами автомобилларнинг 93 фоизи); юк автомобиллари — 40 917 та (219 628 та); автобуслар — 6 297 та (6666 та); микроавтобуслар — 9 102 та (8961 та); махсус транспортлар — 5 383 та (5344 та). Аҳолига тегишли жами автотранспорт воситаларидан 93 фоизи енгил автомобиллар ҳисобланади. Худудлар кесимида жисмоний шахсларга тегишли енгил автомобиллар сонининг энг кўпи Тошкент шаҳрида — 597 минг 931 та. Мазкур рейтингда кейинги ўринда Самарқанд вилояти — 417 минг 165 та. Бошқа худудларда: Қорақалпоғистон Республикаси — 161 926 та; Андижон вилояти — 271 885 та; Бухоро вилояти — 241 855 та; Жиззах вилояти — 109 657 та; Қашқадарё вилояти — 297 305 та; Навоий вилояти — 109 274 та; Наманган вилояти — 247 032 та; Сурхондарё вилояти — 233 675 та; Сирдарё вилояти — 75 116 та; Тошкент вилояти — 414 645 та; Фарғона вилояти — 354 858 та; Хоразм вилояти — 226 721 та [4,5].

Адабиётларда Беларус Республикасида фуқароларининг 1990, 2000, 2010, 2011 ва 2012 йилларда хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилиши тўғрисида маълумотлар келтирилган. Маълумотларга кўра республика аҳолиси 1990 йилда 580 минг, 2000 йилда 1 386 минг, 2010 йилда 2501 минг, 2011 йилда 2647 минг, 2012 йилда эса 2641 минг хусусий енгил автомобилга эгалик қилганлар [1].

2014 йилда Россияда 45,4 миллион енгил автомобиллар рўйхатдан ўтган [2]. Автомобил ҳайдовчиларни шартли равишда 2 гуруҳга ажратиш мумкин. Биринчи гуруҳга ҳайдовчилари учун автомобил ҳайдаш иш ҳисобланиб, ундан ойлик маош олишдан манфатдор бўлишади, иккинчи гуруҳга эса автомобил ҳайдашдан шахсий манфати учун фойдаланади. Яшаш жойидан ишга ёки ўқишга бориш, дам олиш дачаларига бориш ва бошқа саёҳатлар учун фойдаланади [3,6].

Тадқиқот мақсади: жисмоний шахсларнинг шахсий автомобилларга эгалик қилиш динамикасини ўрганиш.

Материал ва тадқиқот усуллари

Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирлиги ҳукукий статистика ва тезкор-ҳисоб маълумотлар бош марказининг статистик маълумотлари, вилоятларнинг йиллик статистик ҳисоботлари ва ижтимоий тармоқларда келтирилган маълумотларидан фойдаланилди.

Тадқиқотлар маълумотларни йиғиш, таҳлил етиш ва баҳолашларни ўз ичига олди. Тадқиқот натижаларини математик статистикага таянган ҳолда нисбий қийматлар, ўртача қийматлар, стандартлаш усули, корреляцион таҳлил каби баҳолаш мезонларидан фойдаланган ҳолда ҳисобладик ва таҳлил этдик.

Натижа ва таҳлиллар

Жадваллар таҳлили шуни кўрсатадики, 2012 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 327 200 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (29 993 500) 11,1%ни ташкил қилган. 2012 йилда Самарқанд вилоятининг 69 871 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 2,1%ни, республикадаги аҳолиси сонига нисбатан 0,23%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (1 728 867 нафар) 4%ни ташкил қилади, 2012 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 281 300 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (29 993 500) 10,9%ни ташкил қилган. 2012 йилда Фарғона вилоятининг 66 237 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт

воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 2,8%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,22%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (1 728 867 нафар) 3,8%ни ташкил қилади, 2012 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 629 100 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (29 993 500) 5,4%ни ташкил қилган. 2012 йилда Хоразм вилоятининг 35 410 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 2,1%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,12%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (1 728 867 нафар) 2,05%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

1-жадвал 2012-2021 йиллар давомида республикамиз айрим вилоятларида автомобилга эга аҳоли сони

Йиллар	Самарқанд вилояти		Фарғона вилояти		Хоразм вилояти		Ўзбекистон бўйича	
	аҳоли сони	авто сони	аҳоли сони	авто сони	аҳоли сони	авто сони	аҳоли сони	авто сони
2012	3 327 200	69 871	3 281 300	66 237	1 629 100	35 410	29 993 500	1 728 867
2013	3 445 600	86 100	3 280 000	91 382	1 653 800	54 287	30 492 800	1 840 012
2014	3 514 800	108 958	3 386 500	105 649	1 684 100	73 814	31 022 500	1 946 130
2015	3 583 900	150 523	3 444 900	143 623	1 715 600	92 711	31 575 300	2 109 185
2016	3 651 700	171 197	3 549 300	168 257	1 746 900	112 647	32 120 500	2 273 419
2017	3 700 900	188 272	3 620 100	186 710	1 776 700	131 980	32 656 700	2 323 675
2018	3 798 900	198 546	3 631 200	195 481	1 805 000	149 865	33 255 500	2 440 276
2019	3 877 400	258 372	3 695 500	249 645	1 835 700	168 749	33 905 200	2 580 133
2020	3 928 700	323 586	3 819 900	317 500	1 866 500	187 457	34 558 900	2 955 295
2021	3 947 000	392 475	3 896 393	387 234	1 893 300	210 255	35 271 276	3 051 734

2013 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 445 600 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (30 492 800) 11,3%ни ташкил қилган. 2013 йилда Самарқанд вилоятининг 86 100 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 2,5%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,28%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (1 728 867 нафар) 4,7%ни ташкил қилади, 2013 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 280 000 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (30 492 800) 10,7%ни ташкил қилган. 2013 йилда Фарғона вилоятининг 91 382 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 2,8%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,3%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (1 728 867 нафар) 5,0%ни ташкил қилади, 2013 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 653 800 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (30 492 800) 5,4%ни ташкил қилган. 2013 йилда Хоразм вилоятининг 54 287 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 3,3%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,18%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (1 840 012 нафар) 2,95%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

2 жадвал Хусусий автомобиллар сонини вилоят аҳоли сонига нисбати (%)

№	Йиллар	Самарқанд вилояти	Фарғона вилояти	Хоразм вилояти
1	2012	2,1	2,8	2,1
2	2013	2,5	2,8	3,3
3	2014	3,1	5,4	4,4
4	2015	4,2	4,2	5,4
5	2016	4,7	4,7	6,4
6	2017	5,1	5,2	7,4
7	2018	5,2	5,4	8,3
8	2019	6,7	6,7	9,2
9	2020	8,2	8,3	10
10	2021	9,9	9,9	11,1

2014 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 514 800 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (31 022 500) 11,3%ни ташкил қилган. 2014 йилда Самарқанд вилоятининг 108 958 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 3,1%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (1 946 130 нафар) 5,6%ни ташкил қилади, 2014 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 386 500 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (31 022 500) 10,9%ни ташкил қилган. 2014 йилда Фарғона вилоятининг 105 649 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 5,4%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (1 946 130 нафар) 5,4%ни ташкил қилади, 2014 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 684 100 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (31 022 500) 5,4%ни ташкил қилган. 2014 йилда Хоразм вилоятининг 73 814 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 4,4%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (1 946 130 нафар) 3,8%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

3 жадвал Айрим вилоятлардаги автомобиллар сонини республика аҳоли сони билан солиштириш натижалари (%)

№	Йиллар	Самарқанд вилояти	Фарғона вилояти	Хоразм вилояти
1	2012	0,23	0,22	0,12
2	2013	0,28	0,30	0,18
3	2014	0,35	0,34	0,23
4	2015	0,48	0,45	0,29
5	2016	0,53	0,50	0,40
6	2017	0,57	0,57	0,40
7	2018	0,60	0,60	0,45
8	2019	0,76	0,74	0,50
9	2020	0,93	0,92	0,54
10	2021	1,1	1,1	0,6

2015 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 583 900 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (31 575 300) 11,4%ни ташкил қилган. 2015 йилда Самарқанд вилоятининг 150 523 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 4,2%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (2 109 185 нафар) 7,1%ни ташкил қилади. 2015 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 44 900 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (31 575 300) 10,9%ни ташкил қилган. 2015 йилда Фарғона вилоятининг 143 623 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 4,2%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (2 109 185 нафар) 6,8%ни ташкил қилади.

2015 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 715 600 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (31 575 300) 5,4%ни ташкил қилган. 2015 йилда Хоразм вилоятининг 92 711 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 5,4%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (1 946 130 нафар) 4,4%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар). 2016 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 651 700 нафарни ташкил қилиб, шу йилги жами Ўзбекистон аҳолисининг (32 120 500) 11,4%ни ташкил қилган. 2016 йилда Самарқанд вилоятининг 171 197 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сониغا нисбатан 4,7%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сониغا нисбатан (3 051 734 нафар) 7,5%ни ташкил қилади, 2016 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 549 300 нафарни ташкил

қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (32 120 500) 11%ни ташкил қилган. 2016 йилда Фарғона вилоятининг 168 257 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 4,7%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,5%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 273 419 нафар) 7,4%ни ташкил қилади, 2016 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 746 900 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (32 120 500) 5,4%ни ташкил қилган. 2016 йилда Хоразм вилоятининг 112 647 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 6,4%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,4%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (3 051 734 нафар) 4,9%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

4 жадвал Вилоятлардаги автомобиллар сонини республикамиздаги жами автомобиллар сони билан солиштириш натижалари (%)

№	Йиллар	Самарқанд вилояти	Фарғона вилояти	Хоразм вилояти
1	2012	4,0	3,8	2,05
2	2013	4,7	5,0	2,95
3	2014	5,6	5,4	3,8
4	2015	7,1	6,8	4,4
5	2016	7,5	7,4	4,9
6	2017	8,1	8,0	5,7
7	2018	8,1	8,0	6,1
8	2019	10,0	9,7	6,5
9	2020	10,9	10,7	6,34
10	2021	12,9	12,7	6,9

2017 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 700 900 нафарни ташкил қилиб, шу йилги жами Ўзбекистон аҳолисининг (32 656 700) 11,3%ни ташкил қилган. 2017 йилда Самарқанд вилоятининг 188 272 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 5,1%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,57%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 323 675 нафар) 8,1%ни ташкил қилади, 2017 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 620 100 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (32 656 700) 11,1%ни ташкил қилган. 2017 йилда Фарғона вилоятининг 186 710 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 5,2%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,57%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 323 675 нафар) 8%ни ташкил қилади, 2017 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 776 700 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (32 656 700) 5,4%ни ташкил қилган. 2017 йилда Хоразм вилоятининг 131 980 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 7,4%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,4%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 323 675 нафар) 5,7%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

2018 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 798 900 нафарни ташкил қилиб, шу йилги жами Ўзбекистон аҳолисининг (33 255 500) 11,4%ни ташкил қилган. 2018 йилда Самарқанд вилоятининг 198 546 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 5,2%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,6%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 440 276 нафар) 8,1%ни ташкил қилади, 2018 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 631 200 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (33 255 500) 10,9%ни ташкил қилган. 2018 йилда Фарғона вилоятининг 195 481 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 5,4%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,6%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 323 675 нафар) 8%ни ташкил қилади, 2018 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 805 000 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (33 255 500) 5,4%ни ташкил қилган. 2018 йилда Хоразм

вилоятининг 149 865 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 8,3%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,45%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 323 675 нафар) 6,1%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

2019 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 877 400 нафарни ташкил қилиб, шу йилги жами Ўзбекистон аҳолисининг (33 905 200) 11,4%ни ташкил қилган. 2019 йилда Самарқанд вилоятининг 258 372 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 6,7%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,76%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 580 133 нафар) 10%ни ташкил қилади, 2019 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 695 500 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (33 905 400) 10,9%ни ташкил қилган. 2019 йилда Фарғона вилоятининг 249 645 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 6,7%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,74%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 580 133 нафар) 9,7%ни ташкил қилади, 2019 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 835 700 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (33 905 200) 5,4%ни ташкил қилган. 2019 йилда Хоразм вилоятининг 168 749 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 9,2%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,5%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 580 133 нафар) 6,5%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

2020 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 928 700 нафарни ташкил қилиб, шу йилги жами Ўзбекистон аҳолисининг (34 558 900) 11,4%ни ташкил қилган. 2020 йилда Самарқанд вилоятининг 323 586 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 8,2%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,93%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 955 295 нафар) 10,9%ни ташкил қилади, 2020 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 819 900 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (34 558 900) 11%ни ташкил қилган. 2020 йилда Фарғона вилоятининг 317 500 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 8,3%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,92%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 955 295 нафар) 10,7%ни ташкил қилади, 2020 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 866 500 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (34 558 900) 5,4%ни ташкил қилган. 2020 йилда Хоразм вилоятининг 187 457 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 10%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,54%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (2 580 133 нафар) 6,34%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

2021 йилда Самарқанд вилоятининг аҳоли сони 3 947 000 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (35 271 276) 11,2%ни ташкил қилган. 2021 йилда Самарқанд вилоятининг 392 475 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 9,9%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 1,1%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (3 051 734 нафар) 12,9%ни ташкил қилади, 2021 йилда Фарғона вилоятининг аҳоли сони 3 896 393 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (35 271 276) 11%ни ташкил қилган. 2021 йилда Фарғона вилоятининг 387 234 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 9,9%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 1,1%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (3 051 734 нафар) 12,7%ни ташкил қилади, 2021 йилда Хоразм вилоятининг аҳоли сони 1 893 300 нафарни ташкил қилиб, жами Ўзбекистон аҳолисининг (35 271 276) 5,4%ни ташкил қилган. 2021 йилда Хоразм вилоятининг 210 255 нафар аҳолиси хусусий автотранспорт воситасига эгалик қилган бўлиб вилоят аҳоли сонига нисбатан 11,1%ни, республикамиз аҳолиси сонига нисбатан 0,6%ни, республикадаги хусусий автомобилга эга бўлган аҳоли сонига нисбатан (3 051 734 нафар) 6,9%ни ташкил қилади (1,2,3,4 жадваллар).

Хулосалар:

1. 2012 йилда Самарқанд вилоятида хусусий автомобиллар сони вилоят аҳоли сонига нисбатан 2,1%, 2013 йилда 2,5%, 2014 йилда 3,1%, 2015 йилда 4,2%, 2016 йилда 4,7%, 2017 йилда 5,1%, 2018 йилда 5,2%, 2019 йилда 6,7%, 2020 йилда 8,2%, 2021 йилда 9,9% ни, Фарғона вилоятида бу кўрсаткич 2012 йилда 2,8%, 2013 йилда 2,8%, 2014 йилда 5,4%, 2015 йилда 4,2%, 2016 йилда 4,7%, 2017 йилда 5,2%, 2018 йилда 5,4%, 2019 йилда 6,7%, 2020 йилда 8,3%, 2021 йилда 9,9%ни ташкил қилган бўлса, худди шу кўрсаткич 2012 йилда Хоразм вилоятида 2,1%, 2013 йилда 3,3%, 2014 йилда 4,4%, 2015 йилда 5,4%, 2016 йилда 6,4%, 2017 йилда 7,4%, 2018 йилда 8,3%, 2019 йилда 9,2%, 2020 йилда 10%, 2021 йилда 11,1%ни ташкил қилган.
2. 2012 йилда вилоятлардаги автомобиллар сонини республика аҳоли сони билан солиштирилганда Самарқанд вилоятида 0,23%, Фарғона вилоятида 0,22% ва Хоразм вилоятида 0,12%ни ташкил қилган. 2013 йилда мос равишда 0,28%, 0,3%, 0,18%, 2014 йилда 0,35%, 0,34%, 0,23%, 2015 йилда 0,48%, 0,45%, 0,29%, 2016 йилда 0,53%, 0,5%, 0,4%, 2017 йилда 0,57%, 0,57%, 0,4%, 2018 йилда 0,6%, 0,6%, 0,45%, 2019 йилда 0,76%, 0,74%, 0,5%, 2020 йилда 0,93%, 0,92%, 0,54%, 2021 йилда 1,1%, 1,1%, 0,6%ни ташкил қилган.
3. 2012 йилда вилоятлардаги автомобиллар сонини республикамиздаги жами автомобиллар сони билан солиштирилганда Самарқанд вилоятида 4%, Фарғона вилоятида 3,8%ни ва Хоразм вилоятида 2,05%ни ташкил қилган. 2013 йилда бу кўрсаткичлар мос равишда 4,7%, 5,0%, 2,95%, 2014 йилда 5,6%, 5,4%, 3,8%, 2015 йилда 7,1%, 6,8%, 4,4%, 2016 йилда 7,5%, 7,4%, 4,9%, 2017 йилда 8,1%, 8%, 5,7%, 2018 йилда 8,1%, 8%, 6,1%, 2019 йилда 10%, 9,7%, 6,5%, 2020 йилда 10,9%, 10,7%, 6,34%, 2021 йилда 12,9%, 12,7%, 6,9%ни ташкил қилган.
4. Йиллар сайин вилоятларда автомобилларга эга аҳоли сони ортиб бориши, вилоятларда йўл транспорт ходисалари сонини ортишга олиб келишига сабаб бўлиши мумкин.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Аземша С.А., Галушко В.Н., Скирковский С.В., и др. Анализ данных дорожно-транспортных происшествий и их причин для г.Гомеля за 2013 и 2014 гг. //Наука и техника, 2015;3:65-73.
2. Михеева К.В., Лизунов А.В. Сравнительный анализ подготовки водителей-любителей в разных странах серия //«Технические науки», 2020:10:105-107.
3. Jumaniyazov K.Y., Bakhtiyarova A.M., Kurbanova N.N. Peculiarities of distribution of traffic accidents in Khorezm region by population and age //International Scientific Practical Conference. Chexiya. 2019; 13-15 p.
4. Jumaniyazov K.Y., Bakhtiyarova A.M., Kurbanova N.N. deaths and injuries as a result of road accidents and the role of cardiovascular diseases in them //International Scientific and Practical Conference. Polcha. 2020; 34-37 p.
5. Jumaniyazov K.Y., Bakhtiyarova A.M., Kurbanova N.N. Peculiarities of Distribution of Traffic Accidents in Khorezm Region by Population and Age American Journal of Medicine and Medical Sciences 2023;13(7):1020-1025 DOI: 10.5923/j.ajmms.20231307.37
6. Jumaniyazov K.Y., Bakhtiyarova A.M., Ismoilova B.P. //European Chemical Bulletin 2023;12(8):2055-2062.
7. Олимова М.М, Жуманиёзов К.Й Травма и смертность при автокатастрофах //Сборник статей XXIX Международного научно-исследовательского конкурса, состоявшегося 5 ноября 2023г. в г. Пенза. С.189-195.

Қабул қилинган сана 20.11.2024